

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicología: Psicología

Materia	Psicología: Psicología			
Código	O51G140V01102			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Santos-Ascarza Bacariza, José Luís			
Profesorado	Santos-Ascarza Bacariza, José Luís Vázquez Campo, Miriam			
Correo-e	joseluisascarza@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	A materia de psicología ten como obxectivos, describir o marco conceptual da enfermaría psicosocial, en xeral. A identificación dos fenómenos psicosociais e de habilidades básicas de comunicación eficaz. Pretende outorgar aos alumnos as actitudes e coñecementos básicos da relación terapéutica. Para iso, estuda os aspectos psicolóxicos do usuario nos coidados de saúde e describe as fases do desenvolvemento evolutivo do individuo. O seu estudo tamén se centra en describir as fases do desenvolvemento humano desde o punto de vista psicosocial e o manexo de problemas relacionados coa violencia de xénero.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.

C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C14	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudiantado na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de aplicar o pensamento científico á vida cotiá e laboral.	A1	B4	C12	D1
	A2	B9	C14	D2
	A3	B11		D3
	A4	B17		D4
	A5			D9
				D11
Saber comprender as bases psicolóxicas clásicas e as súas relacións coa enfermaría	A1	B7	C9	D3
	A2	B8	C10	D4
	A3	B11	C14	D7
	A4		C50	
	A5			

Contidos

Tema	
Descrición e marco conceptual da enfermaría psicosocial	Conceptos básicos en Psicología Do modelo biomédico ao modelo biopsicosocial Perfis profesionais e ámbitos de actuación en psicología Psicología clínica e da saúde Crenzas sobre a saúde e cambio de conduta: Hábitos saudables Prevención e promoción da saúde Determinantes das condutas de saúde Modelos de cognición social
Identificación dos fenómenos psicosociais	Autoconocimiento: Expectativas Estilos de comunicación Estilos atribucionales Motivación e burnout Actitudes: Empatía Escucha activa
Identificar habilidades básicas de comunicación eficaz	Introdución Comunicación non verbal Comunicación verbal: Entrevista, primeiro contacto e recollida de datos Dar malas noticias
Actitudes e coñecementos básicos da relación terapéutica	Concepto da relación de axuda A relación interpersoal Entrevista motivacional Resolución de problemas
Aspectos psicolóxicos do usuario nos coidados de saúde	Impacto psicolóxico da enfermidade e hospitalización A adaptación e o afrontamento da enfermidade Ansiedade e depresión nos pacientes Expectativas e temores das pacientes
Fases do desenvolvemento evolutivo	"Psicología Evolutiva: Fundamentos e definición Principais referentes: Freud, Vigotsky e Piaget A Teoría do desenvolvemento cognitivo de Jean Piaget
Fases do desenvolvemento humano desde o punto de vista psicosocial	Etapas do desenvolvemento psicosocial de Erikson Familias ante a enfermidade e a discapacidade: O modelo psicosocial de John S. Rolland

Manexo de problemas relacionados coa violencia de xénero	Marco conceptual e legal Violencia psicolóxica: Ciclo de violencia O papel da enfermaría
Seminarios	Estilos de comunicación en enfermaría: Pasivo, agresivo e asertivo. Intelixencia emocional en enfermaría: Empatía e escoita activa. A entrevista en enfermaría: entrevista, primeiro contacto e recollida de datos. Afrontamiento da morte e manexo do desbaste Comunicación de malas noticias Demencias: A atención á persoa coidadora principal Estrés: técnicas de relaxación Violencia psicolóxica en situacións de malos tratos.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	36	0	36
Traballo tutelado	3	25	28
Presentación	3	41	44
Seminario	16	24	40
Estudo de casos	8	0	8
Exame de preguntas obxectivas	1	65	66
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual e de acordo coa profesora, elabora un traballo sobre a temática da materia ou realiza o resumo dalgunha das lecturas propostas. Trátase dunha actividade autónoma do estudante, que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía e correcta redacción.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	O alumnado que o necesite, será atendido puntualmente das dúbidas que poida expor. A modalidade será principalmente por medios telemáticos.
Traballo tutelado	O alumnado que o necesite, será atendido puntualmente das dúbidas que poida expor. A modalidade será principalmente por medios telemáticos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Deberá elaborarse baixo as indicacións dadas polo docente, ter unha correcta organización dos contidos e unha adecuada redacción. Para superar esta proba, débese obter un mínimo de 0,5 puntos.	10	B4 C9 D1 B7 C14 D2 B8 D3 B9 D11 B17

Presentación	Exposición do traballo tutelado empregando os recursos didácticos necesarios e axustándose a un tempo prefixado e a uns criterios de calidade acordados co equipo docente. Para superar esta proba, débese obter un mínimo de 0,5 puntos.	10	A1 A3 A4	D1 D2 D3
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test con 50 preguntas de resposta múltiple sobre os contidos da materia. Cada 3 preguntas falladas descuentan unha correcta. Para superar o exame é necesario alcanzar o 50% sobre o valor da proba.	50	A1 B4 C9 D1 A2 B8 C10 D7 A3 B9 C12 D11 A4 B11 C14 A5 C50	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exercicio sobre casos prácticos, que se resolverá facendo uso dos coñecementos e habilidades adquiridos nos seminarios.	30	A4 B9 C14 D4 A5 B11 C50 D7	

Outros comentarios sobre a Avaliación

DATAS DE EXAMES CURSO 2023-2024:

As datas oficiais dos exames de: 1ª Edición ordinaria: 2ª Edición ordinaria e Convocatoria Fin de carreira, serán as marcadas no calendario de exames aprobados polo centro. Estas datas serán publicadas a través da web e no taboleiro de anuncios da Escola Universitaria de Enfermaría de Ourense. Tanto para a 1ª e 2ª edición, así como para a convocatoria de fin de carreira, o aprobado da materia establécese nunha puntuación de 5 puntos sobre un máximo de 10 puntos.

Tendo presente que se debe aprobar cada parte de forma independente, as puntuacións son:

- Resolución exercicio practico (seminarios): (0-3)
- Traballo tutelado e presentación en clase: (0-2)
- Examen test: (0-5)

Indicacións acerca das faltas de asistencia os seminarios
1) Permítese faltar a un seminario, sen necesidade de xustificalo nin recuperalo.
2) Falta de asistencia a seminario inferior ou igual a 2: Si se producen máis faltas de asistencia e sempre que estas sexan inferiores ou iguais a 2 faltas, procederase a avaliar ao alumnado mediante algunha pregunta sobre cada seminario ao que falte. Estas faranse un día a convir entre profesor e alumnado, ou o día do exame teórico. A superación destas preguntas e imprescindible para aprobar os seminarios.
3) Non asistir aos seminarios ou faltas de asistencia a seminarios igual ou superior a 3: No caso de que un alumno non asista a ningún seminario ou as súas faltas sexan iguais ou superiores a 3. Para poder optar a cualificación deberá responder a un exame de preguntas curtas sobre o contido de cada seminario que se realice e elaborar un traballo supervisado sobre un seminario a escoller de entre todos os tratados. A superación destas preguntas e do traballo e imprescindible para aprobar os seminarios.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Tazon Ansola, García Campayo y Aseguinolaza Chopitea, **Relación y comunicación**, 2ª, DAE, 2009

Amigo, Isaac, **Manual de Psicología de la Salud**, 4ª, Pirámide, 2020

Bibliografía Complementaria

Val Morrison; Paul Bennett, **Psicología de la salud**, 1ª, Pearson, 2006

Cibanal Juan; Arce Sánchez; Carballal Balsa, **Técnicas de comunicación y relación de ayuda en ciencias de la salud**, 3ª, ELSEVIER, 2014

John S. Rolland, **Familias, enfermedad y discapacidad**, 1ª, GEDISA, 2000

Neil Niven, **Psicología en Enfermería**, Manual Moderno, 2009

Elisabeth KÜBLER ROSS, **Sobre la muerte y los moribundos**, 1ª, Debolsillo, 2003

José Navarro Gongora, **Enfermedad y familia. Manual de intervención psicosocial**, 1ª, PAIDOS, 2004

Pilar Barreto; Mª Carmen Soler, **Muerte y duelo**, 1ª, Síntesis, 2007

De la Serna, Juan Moises, **Aspectos psicológicos del COVID-19**, 1ª, TEKTIME, 2020

Marino Pérez; José Ramón Hernández; Concepción Fernández; Isaac Amigo, **Guía de tratamientos psicológicos eficaces II: Psicología de la salud**, 1ª, Pirámide, 2003

Shelley E. Taylor, **Psicología de la salud**, 6ª, McGrawHill, 2007

Marino Pérez; José Ramón Hernández; Concepción Fernández; Isaac Amigo, **Guía de tratamientos psicológicos eficaces I: Adultos**, 1ª, Pirámide, 2003

Martí Sala, Eduardo, **Psicología evolutiva: Teoría y ámbitos de investigación**, 1ª, Anthropos, 1991

Recomendacións

Outros comentarios

A dirección de correo electrónico para concertar tutorías ou comunicarse co equipo docente son as seguintes:

jose Luisascarza@hotmail.com

miriam.vazquez.campo@sergas.es
